

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025

Cifra proiectului 25.80012.0807.47SE

Denumirea Proiectului *Reședințele boierești ale dinastiei Bogdan în Republica Moldova: investigarea patrimoniului arhitectural, peisagistic și cultural în contextul transformărilor istorice*

Conducător de proiect *CARPOV Aurelia*

În anul 2025, activitățile desfășurate în cadrul proiectului au urmărit extinderea bazei de cunoaștere privind patrimoniul construit al Republicii Moldova, cu accent pe ansamblurile boierești și pe dinamica lor arhitecturală, istorică și culturală. Etapa a inclus un amplu proces de documentare prin consultarea literaturii academice, a monografiilor de specialitate, a articolelor din reviste științifice și a resurselor online dedicate patrimoniului cultural. În paralel, au fost cercetate fonduri arhivistice naționale și internaționale, contribuind la identificarea unor surse noi și la completarea celor deja existente. Bibliografia a fost organizată într-un format coerent și ușor de utilizat, iar sursele cheie au fost anotate în vederea eficientizării etapelor următoare de analiză.

O componentă centrală a cercetării a constat în realizarea misiunilor de teren la trei conace reprezentative pentru evoluția arhitecturii boierești: Conacul Familiei Pommer (Țaul), Conacul Familiei Bogdan (Cuhureștii de Sus) și Conacul Familiei Apostolopulo (Saharna). Aceste vizite au inclus documentare fotografică, evaluări vizuale, analiza configurației arhitecturale și investigarea istoriei fiecărui ansamblu, identificându-se anexele, construcțiile adiacente, elementele de peisaj și relațiile cu structura rurală înconjurătoare. În cazul conacului din Saharna, cercetarea a fost limitată de accesul restricționat, însă s-a putut documenta crama aflată într-un stadiu avansat de degradare. Pe baza acestor investigații au fost elaborate fișe de documentare și analize comparative privind tipologiile, starea de conservare și valorile culturale ale conacelor studiate.

Rezultatele intermediare ale cercetării au fost prezentate în cadrul a șapte manifestări științifice naționale și internaționale. Comunicările au abordat teme precum evoluția arhitecturii chișinăuene în prima jumătate a secolului al XX-lea, memoria culturală a conacelor moldovenești sau rolul patrimoniului boieresc în identitatea locală. Participarea la aceste evenimente a consolidat vizibilitatea proiectului și a generat un parteneriat instituțional de importanță majoră: semnarea unui acord de colaborare cu UNESCO Chair for Conservation of Historical-and-Cultural Heritage, Almaty. Totodată, expertiza acumulată a fost valorificată prin participarea în comisii naționale și universitare, precum și prin elaborarea unor note informative și evaluări necesare proceselor de protejare și gestionare a monumentelor istorice.

Impactul rezultatelor se resimte atât în mediul academic, prin completarea literaturii de specialitate și furnizarea unui set de date sistematizate despre patrimoniul boieresc, cât și în plan social și cultural, prin stimularea interesului comunităților locale față de istoria conacelor și prin susținerea unor inițiative de revitalizare a zonelor rurale.

Prin activitățile realizate, anul 2025 a reprezentat o etapă esențială în structurarea și aprofundarea cercetării, consolidând bazele teoretice, documentare și metodologice ale proiectului, întărind totodată colaborările naționale și internaționale și asigurând premise solide pentru dezvoltarea ulterioară a studiului dedicat conacelor istorice din Republica Moldova.

Summary of Activities and Results Achieved in the Project in 2025

Project Code: 25.80012.0807.47SE

Project Title: The Boyar Residences of the Bogdan Dynasty in the Republic of Moldova: Investigating Architectural, Landscape, and Cultural Heritage in the Context of Historical Transformations

Project Leader: Aurelia Carpov

In 2025, the activities carried out within the project aimed to expand the knowledge base regarding the built heritage of the Republic of Moldova, with a focus on boyar estates and their architectural, historical, and cultural dynamics. This stage included an extensive documentation process through the consultation of academic literature, specialized monographs, articles published in scientific journals, and online resources dedicated to cultural heritage. In parallel, national and international archival collections were examined, contributing both to the identification of new sources and to the enrichment of existing ones. The bibliography was organized into a coherent and accessible format, and key references were annotated to facilitate subsequent analytical stages.

A central component of the research consisted of field missions to three representative manor houses illustrating the evolution of boyar architecture: the Pommer Family Manor (Țaul), the Bogdan Family Manor (Cuhureștii de Sus), and the Apostolopulo Family Manor (Saharna). These visits included photographic documentation, visual assessments, analysis of architectural configuration, and investigation of each estate's history, along with the identification of annexes, adjacent structures, landscape elements, and their relationship with the surrounding rural fabric. In the case of the Saharna manor, research was limited due to restricted access; however, the wine cellar, currently in an advanced state of decay, was documented. Based on these investigations, detailed documentation sheets and comparative analyses were prepared regarding the typologies, state of conservation, and cultural values of the studied estates.

The interim research results were presented at seven national and international scientific events. The presentations addressed topics such as the evolution of Chișinău's architecture in the first half of the 20th century, the cultural memory of Moldovan manor houses, and the role of boyar heritage in shaping local identity. Participation in these events strengthened the visibility of the project and generated a major institutional partnership: the signing of a collaboration agreement with the UNESCO Chair for Conservation of Historical-and-Cultural Heritage in Almaty.

The impact of the results is reflected both in the academic environment—through enriching the specialized literature and providing a systematized dataset on boyar heritage—and in the social and cultural spheres, by fostering the interest of local communities in the history of manor houses and supporting initiatives aimed at revitalizing rural areas.

Through the activities completed, the year 2025 represented an essential phase in structuring and deepening the research, consolidating the theoretical, documentary, and methodological foundations of the project, while strengthening national and international collaborations and ensuring solid premises for the further development of the study dedicated to historical manor houses in the Republic of Moldova.

Project Leader: CARPOV Aurelia

01.12.2025